

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-11-7749 ק' נ' ק'

בפני כבוד השופטת שלי אייזנברג,
סגנית נשיא לענייני משפחה-מחוז חיפה

התובע א' ק' ת.ז. ---
ע"י ב"כ עוה"ד לירן שובר

נגד

הנתבעת ז' ק' ת.ז. ----
ע"י ב"כ עוה"ד צחי זיסמן

פסק דין

רקע עובדתי:

1. בפניי תובענה לביטול הסכם גירושין שנחתם בין הצדדים ביום 26.1.2016 וקיבל תוקף של פסק דין ע"י בית המשפט ביום 22.2.2016. (להלן: "הסכם הגירושין"). התובע טוען כי הסכם הגירושין נחתם שעה שהיה שרוי במצב נפשי קשה, ולפיכך דינו להתבטל.
2. הצדדים נישאו כדמו"י ביום --- 1996, והתגרשו בשנת 2016. מנישואיהם נולדו ארבעת ילדיהם המשותפים:
 - א' ילידת --- כבת 19.
 - ה' ילידת --- כבת 16.
 - א' ילידת ---- כבת 9.
 - מ' יליד ---- כבן 7.5.
3. הסכם הגירושין נערך על ידי עורכת דין --- ולהלן עיקרי התחייבויות הצדדים שנקבעו בו:

סעיף 3 להסכם הגירושין משמורת הקטינים: המשמורת של הקטינים תהא לנתבעת- האם. זמני שהות בין התובע לקטינים נקבעו פעמיים באמצע השבוע מתום המסגרת החינוכית עד השעה 20:00, ובכל סוף שבוע שני.

סעיף 6 להסכם הגירושין מזונות הקטינים: התובע התחייב לשאת בסך של 5,000 ₪ עבור ארבעת הילדים. סכום זה לא יפחת סיום לימודי הבנות הגדולות א' וה' בכיתה י"ב וימשיך להיות משולם במלואו עד למועד גיוסה של הבת א', כשהבת א' תהא בת 27. עם גיוסה של הבת א' לצבא יעמדו מזונותיה על סך של 1,250 ₪ עד למועד שחרורה, ומזונותיו של הבן מ' יעמדו ע"ס 2,500 ₪ בחודש ויופחתו לסך של 1,250 ₪ עם גיוסו לצה"ל. הובהר כי דמי המזונות כוללים את השתתפות התובע במדור ואחזקתו. עוד התחייב התובע לשאת במחצית הוצאות רפואיות חריגות ובמחצית הוצאות חינוך חריגות. בנוסף התחייב התובע

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-11-7749 ק' נ' ק'

1 להעביר ישירות לא' וה' סכום שלא יפחת מסך של 2,000 ₪ עבור פעילויות קיץ לכל אחת
2 מהן.

3 סעיף 7 להסכם הגירושין בית הצדדים: לצדדים זכויות בחלקים שווים בבית מגורים ב---,
4 כאשר על הבית רובצת הלוואת משכנתא בסך של כ-350,000 ₪ וההחזר החודשי עומד ע"ס
5 של 4,000 ₪, ההלוואה צפויה להיפרע במלואה בתום 7 שנים.

6 הצדדים הסכימו כי זכויותיו של התובע בבית יעברו לנתבעת אגב גירושין ותמורת סך של
7 80,000 ₪ שישולם בשני תשלומים בתוך 4 שנים ממועד אישור ההסכם.

8 סעיף 8 להסכם תכולת הבית: התכולה כולה תיוותר בידי הנתבעת, למעט חפציו האישיים
9 של התובע, וכן מוצרים "כפולים" אותם ייקח התובע לרבות חלוקה בכלי מיטה, כלי מטבח
10 ומגבות.

11 סעיף 9 להסכם רכב: הרכב המשותף מסוג --- יותר בבעלות ושימושה של הנתבעת.
12 הנתבעת תתיר לתובע לעשות שימוש ברכב בזמן שהילדים שוהים עמו בתיאום מראש.

13 סעיף 10 להסכם חשבונות בנקים: התובע התחייב לסלק את החוב בחשבון המשותף שלך
14 הצדדים בסך של 20,000 ₪ ובנוסף לסלק במלואה הלוואה בסך של 75,000 ₪. הנתבעת
15 התחייבה לסלק במלואה הלוואה בסך של 20,000 ₪.

16 סעיף 12 זכויות הצדדים: כל צד ישאר הבעלים של כל הזכויות הסוציאליות לרבות
17 ביטוחים, פיצויים וכיו"ב שעל שמו. בסעיף 12(ג) התחייב התובע להעביר מקרן ההשתלמות
18 שלו לחסכונות הבנות סך של 48,000 ₪, אשר נמשכו לטובת שיפוץ שערכו הצדדים בבית
19 שרכשו.

טענות התובע:

22 4. לטענת התובע, הסכם הגירושין שנחתם בין הצדדים נערך תוך ניצול מצוקתו ומצבו הנפשי

23 הקשה, בחוסר תום לב תוך טעות, עושק והטעייה. מטעמי צדק יושר ושכל ישר, עותר
24 התובע להכריז על ההסכם כבטל. לטענתו, הנתבעת הייתה מודעת למצבו הקשה וניצלה
25 זאת. הנתבעת היא שיזמה את הפרידה, ניהלה את הליך הגירושין וגייסה עורכת דין מטעמה
26 שערכה עבור הצדדים הסכם גירושין. לטענת התובע, עורכת הדין שערכה את ההסכם
27 נפגשה עם התובע פעמיים בלבד, לא הועברה לעיונו טיוטה להסכם, התובע לא נשלח
28 להיוועץ עם מישהו מטעמו, הוא לא נשאל לדעתו ולא הוסבר לו כי עורכת הדין מייצגת את
29 הנתבעת בלבד. התשלום לעורכת הדין בוצע על ידי אביה של הנתבעת.

30 לטענת התובע, מדובר בטעות אשר עמדה ביסוד ההתקשרות בהסכם, היות והאמין כי ב"כ
31 הנתבעת מייצגת אותו. התובע היה נתון ללחצים אדירים וחתם על הסכם הגירושין בין
32 היתר תחת איומים כי לא יראה את ילדיו וכי כל כספו ילקח ממנו. נוכח איומים אלו ותחת
33 לחץ כבד, חתם התובע על הסכם שהפך את עולמו של התובע מאיש צעיר, דינמי יעיל וחיוני
34 לכדי שבר כלי.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-11-7749 ק' נ' ק'

- 1 לטענת התובע, הוא סבל ממצב רוח קשה מאוד עד לכדי דכאון, המצוקה הנפשית והמצב
2 הנפשי בו היה שרוי השפיעו נחרצות על התנהלותו. הפרידה ותוצאותיה הביאו את התובע
3 לקבל טיפול פסיכולוגי אולם לאחר מספר מפגשים לא יכל לשאת בכובד ההוצאה הכלכלית.
4 גודל המשבר נבע אף בשל העובדה כי הצדדים רכשו בית חדש בחודש יוני 2015 והתכוונו
5 לעבור ולהתגורר בו בחודש פברואר 2016, תחת מעבר לבית החדש נפרדו הצדדים, כאשר בן
6 הזוג החדש של הנתבעת תפס את מקומו של התובע בביתו. הנתבעת, ארבעת ילדיהם של
7 הצדדים ובן זוגה החדש של הנתבעת נכנסו לבית המגורים החדש והמשופץ עוד בטרם
8 התגרשו הצדדים, שעה שהתובע עבר להתגורר בדירת חדר.
9
- 10 לטענת התובע, על אף שבהסכם הגירושין נקבעה הנתבעת כמשמורנית, ולנתבע נקבעו זמני
11 שהות מצומצמים, בפועל מנהלים הצדדים זמני שהות רחבים והאחריות ההורית משותפת
12 ושווה. החלוקה כפי שפורטה בהסכם אשר להסדרי השהות לא היתה נכונה מעולם, והיותה
13 הסבר לחיובי המזונות הגבוהים והבלתי הגיוניים שבהסכם. התובע שוהה עם ילדיו שלושה
14 ימים באמצע שבוע בימים א', ב' ו-ד' וכל סוף שבוע שני.
15
- 16 בהתאם לסעיף 6 להסכם התחייב התובע לשלם מזונות ומדור בגובה 5,000 ₪ עד שהבת
17 הגדולה תגיע לגיל 28, כעשר שנים לאחר בגרותן של שתי הבנות הגדולות. בנוסף מקבלת
18 הנתבעת לידיה את קצבאות הילדים ואת קצבאות החינוך המוערכים בסך 1,048 ₪ נוספים
19 בחודש. כך גם התחייב התובע לשלם מזונות בגובה 3,750 ₪ לחודש למשך שנתיים נוספות
20 לאחר שבתו השלישית כבר אינה קטינה וכך גם לבן הצעיר. אף אחד לא בחן האם יוכל
21 התובע לעמוד בתשלומים הללו.
22
- 23 נדבך נוסף להוכחת ניצול הנתבעת את התובעת, היה החתמתו על הסכמה לפיה יסלק לבדו
24 הלוואה בסך 48,000 ₪ שנלקחה מאבי הנתבעת לצורך שיפוץ הבית החדש; יכסה את יתרת
25 החובה בחשבון המשותף בסך 20,000 ₪; ישיב לבדו הלוואה בסך 75,000 ₪ (לעומת
26 הנתבעת המשיבה הלוואה בסך 20,000 ₪ בלבד); יוותר על חלקו בבית המוערך בכ-
27 1,400,000 ₪ תמורת 80,000 ₪ בלבד, אשר ישולמו בשני תשלומים: הראשון 24 חודשים
28 לאחר הגירושין והשני לאחר 48 חודשים; התובע יוותר על חלקו ברכב המשפחתי; התובע
29 יוותר על כל תכולת הבית הישן והחדש; התובע ישלם 5,000 ₪ מזונות ומדור בחודש
30 בתוספת מחצית מהוצאותיהם של הילדים משך עשר שנים נוספות. מעבר להוצאות חינוך
31 ורפואה נושא התובע במחצית תשלום בגין נסיעה לפולין, לימודי רישיון נהיגה, דמי כיס
32 בסך 2,000 ₪ בכל קיץ ועוד.
33

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-11-7749 ק' נ' ק'

- 1 טענת התובע, מהיום בו עזב את הבית, הוא תלוי בחבריו המסייעים לו ומשתתפים
2 בכלכלתו, רוכשים עבורו דמי מזון ובגדים וכו'. הסכם הגירושין הביא לטענתו את התובעת
3 להתפתח, להרוויח, לבלות ולהתקדם. הנתבעת רכשה מאז הגט שני רכבים האחד לשימושה
4 והאחר לבן זוגה, כך יוצאת הנתבעת לחופשות ונופשים. מאידך לתובע אין אופק, הוא חי
5 מהיד לפה ותלוי באחרים. התובע שהיה מרכז חייהם של הילדים, הגיע לשפל בחייו,
6 מתבייש, נבוך, עצוב דכאוני ונלחם על חייו. לטענתו, לא יעלה על הדעת שהליך הגירושין
7 יותיר צד אחד עם נכסים וזכויות את האחר חסר כל. התובע הדגיש כי, הלוואת המשכנתא
8 שנטלו הצדים לרכישת ביתם הייתה בסכום נמוך, בסך 350,000 ₪ לשבע שנים בלבד.
9
- 10 טענת התובע, תנאי הסכם הגירושין גרועים במידה בלתי סבירה באופן המצדיק ביטול
11 ההסכם. תנאי ההסכם לא הוצגו לתובע, לא הוסברו ולא הובהרו לו ההשלכות, ולא ניתנה
12 לו אפשרות כנה ואמיתית להבין את תוכנו.
13
- 14 **טענות הנתבעת:**
- 15 טענת הנתבעת, מיום הגירושין, עושה התובע עושה כל שביכולתו בכדי לשבש את שלות
16 נפשה ולמנוע ממנה להמשיך בחייה. הגירושין לטענתה נגרמו לאור התנהגותו ואלימותו של
17 התובע. הצדדים פנו יחד למגשרת ניטרלית ומוסכמת, שערכה עבורם הסכם. הצדדים קראו
18 את תוכנו וקיבלו הסברים מהמגשרת בדבר משמעותו ותוצאותיו ורק אז חתמו עליו.
19 לטענתה, התובע מעולם לא סבל ממצב רוח ירוד, ולא מדיכאון. הנתבעת מעולם לא איימה
20 על התובע ולא לחצה על ניהול הליך עריכת ההסכם, ההתנהלות והחתימה על ההסכם נעשו
21 בצורה רגועה.
22
- 23 טענת הנתבעת, לא ברור כיצד התובע מגדיר עצמו כ"עני מרוד" כאשר במסגרת ההסכם כל
24 צד נותר עם מלוא זכויותיו הסוציאליות. התובע חתם על ההסכם מרצון טוב וחופשי לאחר
25 שהבין את הוראותיו והשלכותיו.
26
- 27 לעניין זמני השהות של התובע והקטינים טענה הנתבעת כי אלו מתקיימים במהלך השבוע
28 בין השעות 16:00 - 20:00 ואין מדובר בזמני שהות רחבים כטענת הנתבע.
29 לעניין דמי המזונות טענה כי הם מינימליים, 1,250 ₪ לכל קטין לרבות הוצאת מדור
30 ואחזקת מדור אינם מזונות גבוהים, כאשר רק החזר חוב הלוואת המשכנתא הינו בסך
31 4,000 ₪ בחודש.
32
- 33 טענת הנתבעת, לא מתקיימים יסודות עילת הטעות, ההטעה או עושק.
34

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-11-7749-ק' נ' ק'

דיון:

הכלל המשפטי:

14. הסכם הגירושין עליו חתמו הצדדים אושר על ידי בית המשפט וקיבל תוקף של פסק דין. ההלכה קובעת כי המבקש לבטל הסכם גירושין שאושר ושניתן לו תוקף של פסק דין בשל פגם ברצון, נידרש לעמוד בנטל ראיה גבוה, זאת בשל אופיו הסופי וההסכמי של הסכם גירושין שקיבל תוקף של פסק דין, הצורך בהגנה על הציפיות הסבירות של בני הזוג, והקושי להשיב את המצב לקדמותו (ראו א' גריידי הסכם ממון וגירושין, אישור וביטול (תשס"ט-2009) עמודים 139-142).

על פי ההלכה, לא בנקל תתקבלנה טענות שעניינן "פגם ברצון" כנגד פסק הדין המעניק תוקף של פסק דין להסכם גירושין, לאחר שבית המשפט התרשם כי "שני הצדדים הבינו בדיוק במה המדובר" (כב' השופט בד' בע"א 4/80 מונק נ' מונק, פ"ד לו(3) 421, 428), ושוכנע כי הסכם הגירושין נעשה מתוך רצון חופשי, תוך שכל צד מבין את ההשלכות של אישור הסכם הממון [ראו כב' השופטת ארבל בבג"ץ 7947/06 קהלני נ' בית הדין הרבני הגדול (לא פורסם, 24.12.2006); עמ"ש 11337-06-10 פלוני נ' פלונית (פורסם בנבו)].

יפים לעניין זה דבריו של כב' השופט ויצמן בתמ"ש (כ"ס) 3351/07 מ.נ. נ' מ.ש (פורסם בנבו):

"לעקרון הסופיות מישנה תוקף בעניינם של הסכמי ממון וגירושין וזאת בשל דרישת הכתב הנוגעת לעריכתם והסדרת הליך אישורם בפני בית המשפט. אם עיקר מטרת אישורו ומתן תוקף של פסק דין להסכם בהליכים אזרחיים רגילים הינה ליצור מניעות מן הצדדים לחזור ממנו ולאפשר את מימושו בהליכי הוצל"פ הרי שלאישורו של הסכם גירושין, אשר ההליך הנוגע לו הוסדר ע"י המחוקק בחוק יחסי ממון בין בני זוג, התשל"ג-1973 (להלן - חוק יחסי ממון), מטרה נוספת והיא - להבטיח כי תהא גמירות דעת לצדדים לו וכי עריכתו לא תהא מחמת לחץ או השפעה בלתי הוגנת מכל סוג שהוא או מחמת שאר "מרעין בישין" הפוגמים בתוקפו של חוזה, כיוון שכך הובהר בפסיקה כי על המבקש לבטל הסכם גירושין אשר אושר ע"י ביהמ"ש וקיבל תוקף פסק דין לעמוד בנטל ראיה גבוה במיוחד. וכפי שניסח את הדברים כב' הש' יהודה זפט -

'המדיניות השיפוטית הראויה היא לצמצם ההתערבות בהסכמי גירושין שאושרו כדין לאותם מקרים בהם מירב הראיות מצביעות על קיומו של פגם ברצון' (תמ"א (ת"א) 4504/90 פלוני נ' פלונית (ט.פ.) וכן ראה פסק הדין אשר הובא בסיכומי התובע עצמו - ת"א 764/89 פלוני נ' פלונית [פורסם בנבו])."

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-11-7749 ק' נ' ק'

15. הסכם גירושין הינו הסדר מיוחד המסדיר את מכלול היחסים בין בני זוג והוא אינו דומה להסכמים אחרים בעולם החוזי. הסכם גירושין מטיבו וטבעו כורך וקושר עניינים שונים, אשר ההסכמות לגביהם הם תוצאה של פשרה ואיזון, תוך התבוננות הצדדים על ההסכם כמכלול, מבלי שכל נושא בהסכם הגירושין מוגדר כחווה נפרד שניתן להפרידו (ע"מ (ת"א) 1191/02 ת.א נ' ח.מ., (לא פורסם, 25.12.2003); תמ"ש 67374-97 א.ב.נ' י.ב.) עם זאת, אין הסכם הגירושין שאושר בפני בית המשפט חסין באופן מוחלט מפני ביטולו. הצדדים להסכם אינם מנועים מלטעון לפגם בכריתת ההסכם בהתאם לעילות המנויות בפרק ב' לחוק החוזים (חלק כללי) תשל"ג-1973 אשר עוסקות ב"פגם ברצון".

9

10 **מן הכלל אל המקרה שבנדון:**

16. בהסכם הגירושין, נתנו הצדדים ביטוי למכלול שלם של התחייבויות, מתוך הסכמה משותפת, ולכן לא בנקל תבוטלה. נטל כבד כאמור מוטל על התובע העותר לביטולו של הסכם, אשר קיבל תוקף שיפוטי. טענות התובע לביטול בענייננו מבוססות על עילות עושק, טעות הטעיה.

15

17. אקדים אחרית לראשית ואומר, התובע הניח בסיס ותשתית ראייתית מספקת לתביעתו לביטול הסכם הגירושין. טענתו העיקרית של התובע היא כי הסכם הגירושין הושג תוך ניצול מצבו הנפשי הקשה תולדה של פרידת הצדדים ופירוק התא המשפחתי הוכחה.

19

20 **עושק:**

18. סעיף 18 לחוק החוזים קובע את זכותו של צד לבטל חוזה בעילת עושק, כדלקמן:

22 "מי שהתקשר בחוזה עקב ניצול שניצל הצד השני או אחר מטעמו את מצוקת המתקשר, חולשתו השכלית או הגופנית או חוסר ניסיונו, ותנאי החוזה גרועים במידה בלתי סבירה מן המקובל, רשאי לבטל את החוזה."

25 הרציונל המונח בבסיסה של עילת העושק הינו לאפשר התערבות שיפוטית גם כאשר הצדדים מוחזקים כמי שידעו על הנסיבות הקשורות לכריתת החוזה ביניהם. עילת העושק מותנית בקיומם של שלושה יסודות מצטברים:

1. מצבו של העשוק- חולשתו שתבוא לידי ביטוי בחולשה/מצוקה שכלית או גופנית.
2. התנהגות העושק- מודעותו של המתקשר למצוקה וניצולה.
3. היות תנאי החוזה גרועים מן המקובל.

31

32 בפסק דין המנחה בסוגיית העושק קבעה כב' השופטת ד' ברלינר בע"א 2041/05 מחקשווילי
33 נ' מיכקשווילי ניתן ביום 19.11.07 (פורסם בנבו) כדלקמן:

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-11-7749 ק' נ' ק'

1 "עילת העושק, הינה אחד הביטויים הברורים לתפיסה העכשווית של דיני
2 החוזים המציבה גם את הדרישה לצדק והגינות חוזית לצד מתן ביטוי לרצון
3 הצדדים. הרעיון הוא כי בהעדר רצון חופשי - החוזה פגום, כאשר "הדרישה
4 לפגם ברצון בעילת העושק ובעילה של השפעה בלתי הוגנת היא מתונה
5 ומרוככת יותר מזו הקיימת בעילות המסורתיות (טעות הטעה כפיה) הצירוף
6 של תנאים גרועים עם פגם ברצון ולו פגם מתון הוא המצדיק את קיומה של
7 עילת הביטול" (שם, עמ' 971). החשיבות היא בעצם ההכרה ביסוד מצפוני
8 מוסרי וערכי שלאורו צריך להיבחן החוזה (ולענייננו כתב הויתור) כאשר
9 הקביעה היא כי בנסיבות מסוימות, על-פי המדדים שנקבעו בעילת העושק
10 לבחינתו של יסוד זה - ניתן יהיה לבטל את החוזה".

11
12 כן נפסק כי יסודות אלו אינם רק מצטברים, אלא גם שלובים זה בזה ככלים שלובים. ראה
13 פס"ד מחקשווילי שאוזכר לעיל בעמ' 15:

14 "קיימת ביניהם תלות הדדית המתבטאת בכך שככל שמתקיים אחד היסודות
15 באופן מובהק יותר כן תטה הכף לכיוון המסקנה שמתקיימים היסודות
16 האחרים..."

17
18 19. להלן אבחן את נסיבות המקרה שבפניי בראי שלושת היסודות המגבשים את עילת העושק:

20 20. היסוד הראשון - מצוקתו של העושק היא מצב של צרה ודוחק לו נקלע המתקשר בחוזה.
21 הכוונה לשינוי פתאומי המביא ללחץ כלכלי או פסיכולוגי חמור. המועד הקובע לעניין מצבו
22 של העשוק הוא מועד ההתקשרות ולכן, אין צורך שהמצוקה תהא מתמשכת. גם מצב ארעי
23 יכול להיות מצב של מצוקה (גבריאלה שלו, "דיני חוזים" מהדורה שניה, עמ' 248-249).
24 התובע צירף לכתב התביעה מסמך מיום 18.9.17 שנערך על ידי הפסיכותרפיסטית שטיפלה
25 בו. מאחר והמסמך לא נערך ע"י רופאה מוסמכת מתחום הפסיכיאטריה, (המטפלת היא
26 דרמה תרפיסטית), לא מצאתי ליתן לו משקל ראייתי של ממש. יתר על כן, שעה שלהוכחת
27 יסוד המצוקה, עתר התובע במסגרת ההליך למינוי מומחה רפואי וביהמ"ש נעתר לבקשתו
28 ומינה את הפסיכיאטרית ד"ר איילה שיינקמן כמומחית מטעם בית המשפט. המומחית
29 התבקשה לחוות דעתה בדבר מצבו הרגשי, הנפשי, הפסיכיאטרי של התובע בעת חתימת
30 הסכם הגירושין, וכן לקבוע האם נוכח מצבו הבין את משמעות ההתחייבות שנטל על עצמו
31 בהסכם הגירושין.

32 ביום 31.5.18 הוגשה חוות דעתה הרפואית של המומחית.
33 בחוות הדעת תיארה המומחית את תולדות חייו של התובע, והשתלשלות האירועים בחייו.
34 בסיכום חוות דעתה קבעה המומחית כדלקמן:

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-11-7749 ק' נ' ק'

- 1 "גבר בן -- עם רקע משפחתי של הפרעות נפשיות, אלכוהוליזם, אלימות, חוסר תפקוד
2 ונטישה. אמנם כל הפרטים נמסרו על ידי הנבדק בלבד, התרשמתי מאמינותם והתאמתם.
3 הצליח לבנות משפחה בהתאם להבנתו איך המשפחה הנורמטיבית אמורה לתפקד
4 והתמקד בילדיו ללא צורך אישי בקידום, בניית רשת חברתית וכדומה. עד המשבר
5 המשפחתי "הגדול" התנהל כאדם עם הפרעת אישיות המנעותית אשר מעדיף שקט
6 ויותרים על פני מלחמות ומוצא את מקומו בבית ובמשפחה כאדם פאסיבי אך תורם את
7 חלקו לעיתים שם ראש בחול במטרה לא לגרום לשינויים בחייו. החלטת אשתו להתגרש
8 באה אליו "בהפתעה" וגרמה לשבירת מנגנוני הגנה וניפוץ "חלום חייו על משפחה כמו
9 אצל כולם".
- 10 מבחינה פסיכיאטרית במושגים משפטיים הוא בהחלט הבין משמעות ומהות של כל מילה
11 כתובה בהסכם ומשמעותה הכלכלית (במושגים של טוב ורע, מותר ואסור וכדומה היות
12 ולא מדובר במצב פסיכוטי, אורגני או דיסוציאטיבי). יחד עם זאת אני בדעה שהנבדק היה
13 במצב של חרדה קיצונית תחת איום פרידה מילדיו, באמת ובתמים פחד מאשתו ולא היה
14 מסוגל להעריך בצורה בוגרת ונכונה את כל ההשלכות העתידיות, פעל בצורה לא מאורגנת
15 (וויתר על ייעוץ מקצועי, חוסר שיתוף פעולה עם הסביבה הקרובה...).
- 16 לאור האמור לעיל הגעתי למסקנה שבזמן חתימה על הסכם ואישורו לא סבל התובע
17 ממחלה/הפרעה נפשית אשר מנעה ממנו להבין את הנכתב ולחתום אך כן סבל ממצב נפשי
18 מסוג- תגובת חרדה עם סימפטומים דיכאוניים אשר השפיעו על אופן התנהגותו ו"פעלו
19 נגדו" ביכולת לראות את ההשלכות העתידיות ולקבל עזרה מתאימה".
- 20
- 21 21. בישיבה שהתקיימה ביום 22.10.18 הודיעו הצדדים כי אין בכוונתם לזמן את המומחית
22 לחקירה על חוות דעתה. הנתבעת לא סתרה את מסקנת המומחית, ולא סיפקה כל ראיה
23 שיש בה כדי להפריך את מסקנת חוות הדעת אשר למצבו הנפשי של התובע בעת עריכת
24 ההסכם.
- 25 מסקנת חוות הדעת התיישרה עם עדות התובע וגרסתו כפי שבאה לידי ביטוי במסגרת כתבי
26 טענותיו, כמו גם עם התרשמותי מהתובע. בית המשפט התרשם באופן ישיר מכאבו של
27 התובע, ממהימנותו עת תיאר מצבו הנפשי בעת הפרידה ומאמינות וקוהרנטיות גרסתו
28 שעלתה בקנה אחד עם ממצאי חוות דעת המומחית.
- 29
- 30 22. שוכנעתי כי יש ליתן אמון מלא בגרסת התובע. שוכנעתי כי מצבו הנפשי הירוד בתקופת
31 הפרידה הסיט שיקול דעתו "מן התיב הנכון" כלשון בית המשפט בע"א 403/80 סאסי נ'
32 קיקאון (פורסם בנבו), באופן שמתיישב עם מסקנת המומחית, שקבעה כי התובע הגיב
33 באופן חרדתי לפרידה עם סימפטומים דיכאוניים אשר השפיעו על אופן התנהגותו ופעלו
34 כנגדו ביכולת לראות את ההשלכות העתידיות ולקבל עזרה מתאימה. בהתחשב בנסיבות-

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-11-7749 ק' נ' ק'

- 1 פירוק התא המשפחתי של התובע, שברון הלב, הפרידה היומיומית מילדיו, סיום מערכת
2 יחסים ארוכת שנים בהן חיו הצדדים כישות אחת, עזיבתו את בית הצדדים, הנסיבות לפיהן
3 הנתבעת יזמה את הליך הפרידה, העובדה כי רכשו הצדדים בית, השקיעו כספם ומרצם
4 בשיפוצו, ונפרדו זמן קצר טרם המעבר לבית החדש, כשהתובע לא זכה ליהנות מפירות
5 השקעתו, העובדה כי לנתבעת בן זוג חדש עמו עברה להתגורר בבית החדש, כל אלו גם יחד
6 גיבשו את מצבו הנפשי של התובע בעת עריכת ההסכם, כפי שקבעה המומחית- חרדה
7 קיצונית עם סימפטומים דיכאוניים, אשר פעלו כנגדו ביכולת להפעיל שיקול דעת סביר.
8 ראו עדותו של התובע בעמ' 12-20 לפרוטוקול:
9 "ת. המצוקה הנפשית שלי וכל מה שחוויתי בתקופת ההסכם זה הכל נובע מנאיפה של
10 בת הזוג... אפשר להגיד שמתחילת ספטמבר 2015 אני נכנס למצב חדש שבו
11 האישה שלי מתרחקת ממני, קודם ריחוק בתוך הבית ותוך חודש גם נעדרת
12 מהבית. כל אמצע שבוע ובכל סוף שבוע היא היתה נעדרת מהבית. הייתי במצב
13 נפשי מאוד מאוד קשה...
14 ת. אני גם כעסתי, גם התאכזבתי, לא הבנתי בעצם... זה בשביל אדם כמוני מופנם
15 ושקט ואיש של בית ו-23 שנה עם אותה אישה, ידיעה כזאת ריסקה אותי נפשית.
16 זה תחושה שהקרקע נשמטת לך מתחת לרגליים ואתה צונח לתהום והכל נפשי.
17 פיזית הייתי צריך לעבוד ולהחזיק את הילדים במיוחד כשהיא נעדרת מהבית.
18 נפשית הייתי גמור...
19 עו"ד קיבלה מהגברת --- דף ובו כל פרטי ההסכם ואני מזכיר שאני בתקופה
20 הזאת במצב נפשי מאוד קשה. אני בתוך בועה, אני זה לא אני. היא מקריאה לה
21 את כל פרטי ההסכם. לא היינו שם שעה. היינו פחות משעה. הדברים פשוט רצו,
22 דבר אחרי דבר, היינו שם פחות משעה...
23 ת. אני לא אמרתי את זה פיזית. אני הגעתי לדיון האישור בביהמ"ש כשהייתי במצב
24 נפשי מאוד מאוד קשה...
25 ש. בשורות 4-6 שוב אתם חוזרים ואומרים 'שמענו שוב את עיקרי ההסכם.... מרצון
26 והסכמה חופשית... מה לך להגיד.
27 ת. יש לשמוע ויש להקשיב וכשיש ברקע מצב נפשי מאוד ירוד, אדם שעולמו חרב
28 עליו שהוא לא רצה להתגרש ובכל זאת הוא מתגרש ועומד לצאת מהבית ולהפסיד
29 את ילדיו, אז לא הכל אתה מבין. אתה יכול לעמוד ולשמוע הרבה דברים אבל לא
30 הכל אתה מבין. אני לא זוכר את היום של אישור ההסכם בבית המשפט. אני לא
31 זוכר את היום הזה...
32 ש. בחו"ד הפסיכיאטרית בסוף היא רושמת שאתה בהחלט הבנת את משמעות
33 ומהות כל מילה כתובה בהסכם ומשמעותה הכלכלית. איך אתה טוען שלא הבנת
34 את זה? את המשמעות הכלכלית?

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-11-7749 ק' נ' ק'

- 1 ת. את המשמעות הכלכלית העתידית אני לא הבנתי. הבנתי שיש בית שאני מפסיד
2 אותו. הבנתי שיש מזונות גבוהים. הבנתי שאני צריך לשלם על שיפוץ דירה שלא
3 גרתי בה. הבנתי אבל לא היתה לי שום ראייה כלכלית עתידית. גם אז לא הבנתי.
4 לשאלת ביהמ"ש, אני מתכוון שבעתיד אני לא אוכל להחזיק את עצמי. כל מה שראיתי מול
5 עיני זה שהייתי במצוקה ורציתי לסיים את הסיפור. אני הייתי במקום מאוד מאוד נמוך.
6 אם אתה היית נשוי 23 שנה והאישה שלך היתה עושה לך את הדבר הזה היית מגיע לאותו
7 מקום. יש אנשים שמגיעים למקומות יותר גרועים."
8
9 שוכנעתי כי נסיבות אלו מנעו מהתובע לקבל החלטות רציונליות ולנהוג בשיקול דעת עת
10 חתם על הסכם הגירושין. ניכר מדברי התובע כי רק "רצה לסיים את הסיפור", ולכן לא יכל
11 היה מסוגל להעריך באותה העת בצורה בוגרת ונכונה את ההשלכות העתידיות של חתימתו
12 על הסכם הגירושין, כפי שקבעה המומחית. לאור האמור לעיל, אני קובעת כי מתקיים
13 היסוד הראשון לעילת העושה. שוכנעתי כי התובע היה שרוי במצוקה בעת החתימה על
14 הסכם הגירושין, לאור מארג הנסיבות שפורט לעיל.
15
16 היסוד השני- התנהגות העושה משמעה, כי זה ידע על מצוקתו, חולשתו או חוסר ניסיונו של 23.
17 העושה, כאשר גם אי אכפתיות או עצמת עיניים יחשבו כדיעה. המצוקה, החולשה, או
18 חוסר הניסיון לא תלויים בעושה ויתכן ונובעים ממקור אחר לחלוטין (ראה ספרה של
19 גבריאלה שלו, עמ' 249). אין מחלוקת בין הצדדים אשר לנסיבות עריכת הסכם הגירושין,
20 העובדה כי הנתבעת היא אשר יזמה וקידמה את הליך הגירושין, יצרה קשר עם עו"ד ---
21 והגיעה עם טיוטה מוכנה. הנתבעת כמי שרצתה לסיים באופן חד צדדי את מערכת היחסים
22 היתה מודעת למצבו החלש של התובע, בייחוד לאור הנסיבות שהובילו אותה לסיים את
23 מערכת היחסים.
24
25 היסוד השלישי – המבחן ליישום יסוד אי סבירות תנאי החוזה הינו מבחן אובייקטיבי- 24.
26 חיצוני והוא מחייב ברור שתי שאלות משנה- "מהו המקובל" ומהי "מידה בלתי סבירה".
27 ראו לעניין זה דבריו של כב' השופט שנלר בעמ"ש (ת"א) 11337-06-10 פלוני נ' פלונית
28 (פורסם בנבו) בו נפסק :
29 "בתי המשפט בחנו ביתר שאת את היסוד של הפגם ברצון בעילת העושה,
30 במקרים בהם לא נראו תנאי ההסכם בין הצדדים כבלתי סבירים בצורה
31 בולטת, במיוחד במקרים בהם תנאי ההסכם הינם תוצאה אפשרית של פשרות
32 וויתורים הדדיים בין בני זוג החפצים לסיים את נישואיהם, שתנאיו נראים
33 אומנם על פניהם כגרועים מבחינה אובייקטיבית, אך אלה מושפעים משאר

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-11-7749 ק' נ' ק'

1 ההסכמות והוויתורים בין הצדדים, וכן מהרצון להחיש את הגירושין". (בג"צ
2 2609/05 פלונית נ' בית הדין הרבני הגדול לערעורים [פורסם בנבו] (31.5.2011)).

3
4 ראו גם דבריו של כב' השופט חיים פורת בה"פ (ת"א) 1012/85 פלונית נ' פלוני פסי"מ תשמ"ה
5 273, פורסם בנבו (הדגשות אינן במקור - ש.א.):

6 **"אין הסכם גירושין "מקובל", שעל פיו ניתן להשוות הסכם אחר ולומר עליו**
7 **שאינו מקובל. בדיני משפחה וסכסוכים במשפחה הפחות מקובל בסוגיות**
8 **אחרות יכול להיות היותר מקובל או היותר סביר..."**

9
10 ובענייננו, לאחר עיון מעמיק בהסכם הגירושין נדמה כי מדובר בהסכם החורג ממתחם
11 הסבירות, באופן שמחזק את מסקנת המומחית וגרסת התובע, כי מצבו הנפשי באותה העת
12 פעלו נגד התובע ביכולת לראות את ההשלכות העתידיות ולקבל עזרה מתאימה.
13 כרקע להסכם הגירושין עליו חתמו הצדדים, ראוי לציין את העובדות הבאות: התובע עובד
14 כאיש תחזוקה ב---- ומשתכר סך של כ- 9,000 ₪ לחודש. הנתבעת עובדת בחבי" ---
15 ומשתכרת כ- 8,000 ₪. הצדדים בעלים בחלקים שווים של הזכויות בביתם החדש, במסגרת
16 ההליך לא עתרו מי מהצדדים למינוי שמאי להערכת שווי הזכויות בבית, ולגרסתו של
17 התובע אשר לא נסתרה- שוויו של הבית מוערך בכ- 1.3 מיליון ₪. הצדדים נטלו משכנתא על
18 בית המגורים בסך של 350,000 ₪ למשך שבע שנים בלבד, עם החזר חודשי אשר עומד על סך
19 של 4,000 ₪.

20 נדמה כי לאור יכולות הצדדים, הסכים התובע לויתורים בלתי סבירים הן באיזון הרכוש
21 והן בקביעת דמי המזונות:

- 22 א. התובע וויתר על מלוא זכויותיו בבית המגורים. הנתבעת נותרה הבעלים של הבית
23 החדש והמשופץ תמורת סך זעום של 80,000 ₪ אשר ישולם לנתבע בשתי פעימות:
24 האחת בתוך שנתיים מהגירושין והשנייה בתוך ארבע שנים.
- 25 ב. הנתבעת קיבלה לבעלותה המלאה ללא איזון את הרכב המשותף.
- 26 ג. הנתבעת קיבלה לבעלותה המלאה את תכולת הבית.
- 27 ד. התובע לבדו התחייב לסלק את יתרת החוב בחשבון המשותף, 20,000 ₪.
- 28 ה. התובע התחייב להעביר סך של 48,000 ₪ בגין השיפוץ שערכו הצדדים בבית החדש
29 מקרן ההשתלמות שלו- שעה שהבית עבר לבעלותה המלאה של הנתבעת.
- 30 ו. התובע נוטל על עצמו לסלק הלוואה משותפת בסך של 75,000 ₪ בעוד הנתבעת
31 נוטלת על עצמה לסלק הלוואה של 20,000 ₪.
- 32 ז. התובע נוטל על עצמו התחייבות לשלם מזונות בסך 5,000 ₪ עד למועד גיוסה של
33 הקטינה ---. לשון אחרת- התובע ישלם מזונות בסך 5,000 ₪ שעה ששניים מילדיו
34 בגירים: עד הגיע הבכורה לגיל 27, כ- 11 שנים לאחר אישור הסכם הגירושין. מיום

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-11-7749 ק' נ' ק'

- 1 גיוס הבת השלישית --- לצבא, התחייב התובע לשאת ב-1,250 ש"ח עבור מזונותיה עד
2 למועד שחרורה, ומזונות הבן הקטין --- יעמדו על סך של 2,500 ש"ח ויופחתו לסך של
3 1,250 ש"ח עם גיוסו לצבא ועד הגיע הקטין לגיל 21-20. בנוסף להתחייבות זו התחייב
4 התובע לשאת גם במחצית הוצאות החינוך והבריאות החריגות.
- 5 ח. התובע נוטל על עצמו התחייבות כספית לשלם לידי הבנות הגדולות מדי חודש יולי
6 סכום שלא יפחת מ-2,000 ש"ח (1,000 ש"ח עבור כל אחת) עבור פעילויות קיץ.
7
- 8 לאור מכלול הוויתורים המפורטים לעיל, ניכר כי קיים חוסר סבירות והעדר הוגנות במצבו
9 של התובע ויכולתו להשתקם כלכלית, לעמוד על רגליו באופן עצמאי אל מול יכולתה של
10 הנתבעת. הסכם הגירושין לטעמי משקף בצורה מובהקת חוסר הגינות חוזית. ויתורו של
11 התובע על מחצית מזכויותיו הקנייניות בבית מגורים שנרכש במאמץ משותף, תמורת סך
12 זעום של 80,000 ש"ח ש"ח אשר ישולמו רק לאחר ארבע שנים מחתימת ההסכם, הלכה למעשה
13 אינו מאפשר לתובע לרכוש דירה חלופית בה יוכל לארח את ילדיו ולספק להם מדור ראוי,
14 כאשר אין חולק כי לתובע לא קיימים מקורות נוספים לרכישת נכסים. העובדה כי הסך
15 האמור ישולם לו בתוך ארבע שנים מחזק את אי הסבירות, בעוד שבמשך זמן זה אמור
16 התובע להמשיך לשאת בתשלומי החזר הלוואה בסך 75,000 ש"ח, להשיב 48,000 ש"ח מקרן
17 ההשתלמות שלו לטובת שיפוץ הבית בו לא התגורר, לשלם 20,000 ש"ח לחשבונם המשותף של
18 הצדדים, וכן לשלם מזונות למשך פרק זמן ארוך מהמקובל, בתוספת 2,000 ש"ח לטובת בנותיו
19 הבגירות בכל קיץ. כל אלו מצביעים באופן גורף על חוסר סבירות ופער ניכר אשר מותיר צד
20 אחד חסר כל וצד אחר בעל נכסים וכספים נזילים. הנתבעת נהנית מרמת חיים גבוהה,
21 מתגוררת בבית חדש, בעדותה אישרה שרכשה ג'יפ יוקרתי, ראו לעניין זה עדותה בעמ' 40
22 לפרוטוקול:
- 23 ש. הרכב מימין הוא ג'יפ --- ?
- 24 ת. כן. לשאלתך, הגיף עלה בסביבות מאה אלף ש"ח. מכספי הפיצויים שפוטרתני. זה
25 הבטחון היחיד שיש לי."
- 26
- 27 ראו עדותו של התובע בעמ' 20 לפרוטוקול:
- 28 ש. תסביר לי איפה בעצם אתה מרגיש מקופח בהסכם?
- 29 ת. עצם העובדה שאני לא יכול להעניק לילדי את מה שהענקתי שהייתי אב בבית, זה
30 כבר קיפוח. אם אני צריך לנסוע באוטובוסים ולהסתובב עם ילדי במתנסים
31 וקניונים כדי להעביר את ההסדר ראיה ואם אין לי יכולת להלין אותם בצורה
32 הולמת ולקחת אותם לטיולים ולהשקיע בהם ולהעניק להם, אז אני מבין שיש
33 בעיה.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-11-7749 ק' נ' ק'

1 ביהמ"ש מבהיר לי את השאלה. הקיפוח הוא העדר דיור ראוי עבורי, חוסר רכב. היא
2 קיבלה את הבית היא קיבלה את הרכב והסכום החופשי שנשאר בכיסי לאחר הורדת
3 המזונות, החזר ההלוואה והשכירות שאני משלם הוא מועט ביותר. ולכן אני נזקק להרבה
4 חסדים ועזרות של אנשים מסביב. זה מצורף בתצהיר, תצהירים של חברים, עזרות
5 מחברים."

6
7 כאמור, הסכם גירושין כורך בתוכו מארג של ויתורים ופשרות שעורכים הצדדים, תוך 26.
8 הסתכלות על ההסכם כמכלול, ואין הסכם אחד דומה למשנהו, כל מערכת יחסים מאופיינת
9 ביכולות שונות, בפשרות שונות ולכן גם ההסכמים יהיו שונים. אולם במקרה דנן, לא ניתן
10 להתעלם מהוויתורים המפליגים אשר ברי כי לאור מצבו הרגשי של התובע באותה העת,
11 נעשו מבלי שהפעיל שיקול דעתו ראוי.

12 אינני מקבלת טענת הנתבעת אשר להתחייבות אשר לקחה על עצמה בדבר תכולת הבית
13 החדשה שנרכשה עבור הבית החדש, כמלמדת על ויתור שעשתה במסגרת הסכם הגירושין.
14 מדובר בתכולת דירה שנרכשה עבור הבית החדש, בו לא התגורר התובע מעולם, הנתבעת
15 הינה הנהנית היחידה ועושה שימוש בלעדי במוצרים/רהיטים אותם רכשה, ולכן החלוקה
16 שנעשתה בהסכם כי הנתבעת תמשיך לשאת בהלוואה של 20 אלף ₪ לטובת רכישת ריהוט
17 לבית, הינה הגיונית וטבעית, קל וחומר שהתובע נטל על עצמו לשאת בעיקר ההתחייבויות
18 הכספיות של הצדדים.

19 ראו לעניין זה עדותו של התובע בעמ' 23 לפרוטוקול:

20 "ש. אני מבקש לחזור ל-170 אלף ₪ בעסקאות העתידיות. האם ראית את המספרים
21 בגדול?

22 ת. כן. יש לי הערה, מיד לאחר רכישת הדירה נרכשו רהיטים יוקרתיים מ--- על ידי
23 ---. אני לא ביצעתי את העסקאות.

24 לשאלת ביהמ"ש, היינו אז ביחד. אני רק אומר שיש שתי עסקאות של 18,000 ו-22,000 ₪
25 של ריהוט יוקרתי שנרכש עבור הדירה החדשה והגיע רק לדירה החדשה.
26 לשאלת ביהמ"ש, אני אומר שהיא שילמה עבור דברים שהיא קיבלה. לא חילקנו את
27 התכולה.

28 ש. אבל במסגרת ההסכם ידעת שהיא לוקחת את ההתחייבות הזאת על עצמה.

29 ת. כן. הויזות שלה, והיא גם אמרה שההתחייבויות בויזות שלה נשארות איתה
30 מהחשבון שלה. "

31
32 ראו עדותה של הנתבעת בעמ' 36-40 לפרוטוקול:

33 "ש. בנוסף למזונות עד גיל 27 ובנוסף להלוואה לשיפוצים 48,000 ₪, --- ויתר על חלקו
34 בבית. גם זה היה הרעיון שלו?

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-11-7749 ק' נ' ק'

- 1 ת. אני מנסה להיזכר אם זה היה רעיון שלנו. הכל היה רעיון של שנינו. הכל היה
2 תהליך הדברות בין שנינו. אני חושבת שאני הצעתי את הרעיון הזה....
3 ש. מפנה לסעיף 31 לתצהירך, אשרי שזה ריהוט שכולו נשאר אצלך בבית?
4 ת. כן, זה ריהוט גם לחדר הילדים.
5 ש. בנוסף רשום שלקחת על עצמך התחייבות של 70,000 ₪ עבור שיפוץ הבית בו את
6 גרה?
7 ת. כן.
8 ש. ז"א שההתחייבויות שלקחת על עצמך הן על שיפוץ הבית בו את גרה וריהוט בו
9 את משתמשת?
10 ת. כן.
11 ש. וכפי שראינו מהתמונה של הדירה של ---, הוא לא לקח שום דבר מהריהוט
12 החדש אותו רכשתם?
13 ת. נכון..."
14
15 כך גם אין לקבל את טענת הנתבעת כי עצם הישארות כל צד עם זכויותיו הסוציאליות .27
16 מלמד על ויתור מצידה של הנתבעת. על פי גרסתו של התובע אשר לא נסתרה, מדובר על
17 זכויות שוות ערך מאחר ואין פער גדול בין הכנסות הצדדים, ולכן אין לומר כי נערכו
18 ויתורים לעניין זה, ראו לעניין זה עדותו של התובע בעמ' 16, 25 לפרוטוקול:
19 ש. אני מפנה לעמ' 2 לפרוטוקול ואתם רושמים עוד פעם "הצדדים לשאלת ביהמ"ש"
20 מפנה לשורות 6-1 שאתם מדברים על קרן הפנסיה וקרן ההשתלמות והסכמתם
21 של אחד נשאר עם זכויותיו. נכון?
22 ת. גם את זה אני לא אמרתי פיזית. זה משהו שהשתמע כנראה מתוך ההסכם.
23 הסיבה שזכויות הפנסיה נשארו אצל כל צד כי הן שוות ערך...
24 ש. אם אתה טוען שיש לעשות פירוק שיתוף האם יש לאזן את כל הזכויות כולל
25 זכויות סוציאליות?
26 ת. אני מעריך שהזכויות הסוציאליות שלנו שוות ואין צורך לגעת. אותו וותק, אותם
27 תנאים פחות או יותר.
28 ש. לקחת את זה בחשבון כשחתמת על ההסכם?
29 ת. אני לא התעסקתי בזה.
30 לשאלת ביהמ"ש, זאת היתה דרישה של --- שכל אחד יישאר עם זכויותיו. זה היה שווה
31 ערך. אני מניח שאם הייתי עובד 20 שנה והיא שנה, היא היתה לוטשת עיניים לזה."
32
33 אין לקבל טענת הנתבעת כי התובע התחייב במזונות מינימליים עבור כל אחד מהילדים בסך .28
34 1,250 ₪. מדובר בארבעה ילדים, ידועה ההלכה כי דמי מזונות למספר ילדים אינם מכפלה

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-11-7749 ק' נ' ק'

1 של סכום המזונות של ילד אחד (ראו ע"א 552/87 ורד נ' ורד (פורסם בנבו)) ויש לבחון את
2 סך המזונות בהתאם ליכולת והיקף הכנסתו של הנושא בהם. יתר על כן אין להתעלם
3 מהעובדה כי התובע התחייב למשך תקופה ארוכה באופן בלתי סביר לשאת במזונות ילדיו,
4 כך ששתי בנותיו הבגירות יקבלו מזונותיהן עד הגיען לגיל 27-28.
5 כאן המקום להדגיש כי אין מדובר באדם בעל אמצעים אשר בנסיבות חיים אחרות והיקף
6 הכנסה אחר, יכל בית המשפט להתרשם כי מדובר בסכומים סבירים ובפשרות וויתורים
7 סבירים והגיוניים בנסיבות. בענייננו, התחייבות לדמי מזונות בשיעור שנקבע, בנוסף
8 לתשלום 2,000 ₪ בקיץ עבור הבנות הבגירות אינו הולם את יכולתו של התובע ומשאיר
9 אותו חסר כל ונטול אמצעים, כאשר הכנסות הצדדים דומות.
10 יפים לעניין זה דבריו של כב' השופט זגורי בתמ"ש (נצ') 55615-10-12 (פורסם בנבו):
11 "אין לשכוח כי לכל אב החייב במזונות ילדיו יש זכות יסוד באותו מדרג נורמטיבי. גם לו
12 יש זכות לכבוד וממנה נגזרת הזכות לקיום אנושי מינימלי. בשורה של פסקי דין כבר
13 נקבע, כי כבוד האדם במובנו החוקתי, מקיף וכולל בתוכו גם זכות למינימום של קיום
14 אנושי בכבוד. כבוד האדם כולל את הזכות לקיום אנושי בכבוד הן בפרשות שעוררו היבטים
15 שליליים של הזכות, הן בפרשות שעוררו את היבטיה החיוביים. על כן נקבע כי חיים
16 בחרפת רעב, ללא קורת גג, תוך חיפוש מתמיד מנין יבוא עזרו של אדם, אינם חיים בכבוד.
17 מינימום של קיום בכבוד הוא תנאי לא רק לשמירה ולהגנה על הכבוד האנושי, אלא גם
18 למיצוי יתר זכויות האדם (עיינו בהרחבה בבג"ץ 10662/04 סלאח חסן נ' המוסד לביטוח
19 לאומי, 28/02/2012, פורסם במאגרים [פורסם בנבו]) ובאסמכתאות שהובאו שם).
20 כשמציבים את זכות הילדים לקיום ולמזונות מול זכות הקניין ומול זכות התנועה של
21 אביהם, כמעט תמיד נמצא שזכות הילדים גוברת (ראה בר"ע (י-ם) 3284/07 לעיל). גם
22 בעימות האופקי שבין כבוד הילדים לבין כבוד האב, כבוד הילדים ומכוחו זכותם לקיום
23 גוברת. עם זאת, במסגרת המידתיות הפסיקתית קשה מאוד להלום סיטואציה שבה לא
24 יישאר לחייב במזונות מינימום לקיום אנושי משלו".
25
26 אציין כי התובע הוכיח כי חבריו תומכים בו כלכלית לקיומו. לתצהיר עדות ראשית של
27 התובע צורפו אסמכתאות מחבריו המלמדות על הסיוע המוענק לו: רכישת מוצרי מזון,
28 סיוע באוכל מבושל, הלוואה של כספים במזומן עבור כלכלת הבית. חברו של התובע מר ---
29 אף העיד לעניין זה בבית המשפט ותיאר כי אף מעמיד לרשתו רכב על מנת שיוכל להתנייד
30 עם ילדיו, ראו עדותו של מר ---- בעמ' 31 לפרוטוקול:
31 ש. אתה נותן לו לפעמים כספים?
32 ת. כן. זה במזומן.
33 ש. אתה עוזר לו גם עם רכב?
34 ת. כן. רכב --- בבעלותי הוא נוסע בה."

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-11-7749 ק' נ' ק'

1
2 29. לאור כל המקובץ, מצאתי כי בנסיבות התקיימה עילת העושק, שלושת היסודות המצטברים
3 הוכחו: הוכח כי מצבו הנפשי של התובע השפיע על אופן שיקול דעתו, אין חולק כי הנתבעת
4 כמי שהחליטה לסיים את מערכת היחסים היתה מודעת לעוצמת הפגיעה שהתובע חש,
5 ולכלל הנסיבות ביניהן העובדה כי היה צריך לעזוב את הבית ולא עבר להתגורר בביתם
6 החדש והמשופץ, הפרידה מילדיו והפגיעה האישית שחש לאור נסיבות הפרידה.
7 כאמור לעיל, מצאתי כי תנאי ההסכם בלתי סבירים לאור אורח החיים של הצדדים
8 ויכולותיהם הכלכליות באופן שאינו מתיישב עם יסודות מצפוניים, מוסריים וערכיים
9 לפיהם ייבחן הסכם הגירושין. משכך ולאור התקיימותם של שלושת היסודות, יש לקבוע כי
10 הסכם הגירושין נחתם תוך ניצול חולשתו ומצוקתו של התובע, אשר הביאו אותו לוותר
11 באופן בלתי סביר ומקובל על זכויותיו הרכושיות ולהתחייב בחיובים מפליגים לתשלום דמי
12 מזונות.

טעות והטעייה:

13
14
15 30. לאור מסקנתי דלעיל, אדון בשתי עילות אלו למעלה מן הצורך.
16 סעיף 14 לחוק החוזים העוסק בעילת הטעות, קובע כי על הטוען לטעות מוטלת החובה
17 להוכיח כי הצד שכנגד ידע או היה עליו לדעת על הטעות. על פי סעיף 15 לחוק החוזים, על
18 הטוען להטעייה להוכיח כי הצד שכנגד הציג מצג שווא מטעה בפניו, וכן עליו להוכיח כי
19 מתקיים קשר סיבתי בין ההטעייה לבין ההתקשרות בהסכם.
20 לטענת התובע, עורכת הדין שערכה את ההסכם לא ניהלה הליך גישור, לא היוותה מקור
21 משפטי או ייעוץ. לטענתו, הוטעה לחשוב כי עורכת הדין שערכה את ההסכם מייצגת אותו
22 ואת האינטרסים שלו וכי תנאי ההסכם משקפים נאמנה זכויותיו.
23 מהמסד הראיתי שהניחו הצדדים לא שוכנעתי כי התקיימו בנסיבות עילות של
24 טעות/הטעייה. התובע לא הוכיח יסודות העילות של טעות והטעייה. עו"ד --- שערכה את
25 הסכם הגירושין זומנה למתן עדות ותיארה את נסיבות עריכת ההסכם. עדותה של עו"ד ---
26 ועדויות הצדדים עלו בקנה אחד ולא הוכחו יסודות עילות הטעות או ההטעייה. אין כל פסול
27 בנסיבות לפיהן בני הזוג הגיעו לעורכת דין שתערוך להם הסכם, אין כל חובה שבדין כי
28 עו"ד בהכרח תקיים הליך גישור לגופו של ההסכם, שעה שבני הזוג מסכימים לתוכנו.
29 מסתמן כי התובע היה שרוי במצב נפשי קשה שהוביל אותו לרצות "לסיים עם זה" כפי
30 שהעיד בבית המשפט, ולא הבין הלכה למעשה את השלכות ההסכם, אולם העובדה כי
31 התובע לא מצא לנכון להתייעץ עם עו"ד נוסף טרם החתימה על ההסכם הינה בחירתו
32 האישית, אי קבלת ייעוץ משפטי כדבעי אודות זכויותיו אינו מגבש את יסודות עילת הטעות
33 או הטעייה, שכן לא מדובר על מעשה שנעשה לו בודעין, או מצג שווא שהוצג לו על ידי צד
34 ג- הנתבעת או עורכת הדין שערכה את ההסכם. מעדותה של עו"ד --- התרשמתי כי

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-11-7749 ק' נ' ק'

- 1 הסבירה את עיקרי ההסכם לצדדים, לא הטעתה את התובע לחשוב כי היא מייצגת את
2 האינטרסים שלו בלבד, אלא של שני הצדדים, בייחוד לאור העובדה כי הצדדים הגיעו עם
3 עקרונות הסכמה כתובים להם לא התנגד התובע במסגרת הפגישה אצל עורכת הדין.
4
5 ראו עדותה של עוה"ד --- בעמ' 6-10 לפרוטוקול:
6 ש" אבל בשלב זה את לא יכולה לשלול אם נפגשת עם --- לפני כן?
7 ת. אני יכולה לומר ש-- התקשרה למשרד והיא זו שקבעה האת הפגישה אצלי
8 במשרד עבור שניהם....
9 ש. האם היתה התנהלות בינך לבין --- במיילים או בפקס, האם נשלחה אליו טיוטת
10 ההסכם?
11 ת. אני לא זוכרת. אני בדרך כלל שולחת את הטיוטה. אין לי תיעוד לזה בתיק. אני
12 יכולה לבדוק במיילים. אני בדרך כלל שולחת במייל, ואני יכולה לבדוק זאת, לא
13 התבקשתי. אני בד"כ שולחת את הטיוטה לשני הצדדים ואני רואה בכרטיס
14 הלקוח הפנימי שלי, יש את המיילים את שניהם אז סביר להניח ששלחתי
15 לשניהם את הטיוטה. אוכל לבדוק את זה...
16 לשאלת ביהמ"ש, לדעתי היו שתי פגישות. הפגישה הראשונה זו פגישה שהם הגיעו יחד
17 שבמסגרתה הם באו עם עקרונות הסכם שעל בסיסם רשמתי את הדברים והכנתי את
18 ההסכם. פגישה שניה, נערכת כאשר שני הצדדים מגיעים, אנחנו עוברים על כל סעיף
19 וסעיף בהסכם, זה אני יכולה להגיד בכל ההסכם שאני עורכת. מקבלים הסבר לגבי כל סעיף
20 ולבסוף חותמים. כך ששתיים בטוח היו, לזה אני מתחייבת...
21 ש. זכור לך אם ענין המזונות עד גיל 27 זו היתה הצעה שלך, או הצעה שלהם?
22 ת. לא, זו לא היתה הצעה שלי. רשום לי פה שהדרישה מלכתחילה מצד --- היתה
23 למזונות יותר גבוהים ממה שנקבעו בהסכם ואחרי שביקשתי תלושי שכר,
24 הסברתי שלמעשה לא ניתן לגבות יותר מהסכום שנקבע, אבל את ההצעה לגבי
25 המשך המזונות עד גיל מתקדם, זה לא בא ממני....
26 ש. עוד הוא טוען בסעיף 24 שאת לא הסברת לו מעולם את משמעות ההסכם עליו הוא
27 חתם.
28 ת. אין דבר כזה ולא יכול להיות דבר כזה. אין לי הסכם שאני עורכת שאני לא יושבת
29 עם הצדדים במשך שעה ולפעמים יותר ומסבירה סעיף סעיף בהסכם. את
30 המשמעויות ואת כל מה שצריך לפני שמגיעים לביהמ"ש לאשר את ההסכם. אין
31 דבר כזה...
32 ש. ואז בסוף הסעיף הוא אומר שלא ציינת שאת מייצגת רק את --- או שניהם. האם
33 זה היה משהו שנתון למחלוקת, היה ברור לשני הצדדים שאת מייצגת את
34 שניהם?

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-11-7749 ק' נ' ק'

- 1 לשאלת ביהמ"ש, השאלה לא מה היה ברור לעורכת הדין אלא מה הובהר לצדדים ומה
2 הוסבר לצדדים?
- 3 משיבה, אסביר, לי היה ברור ששניהם הגיעו לפגישה אומנם ביוזמת טלפון של --- כמו
4 שאמרתי שהיא תיאמה את הפגישה. אבל ברגע ששני הצדדים התייצבו לפגישה ושניהם
5 פתחו בפני את כל עקרונות ההסכם שהם הביאו איתם שמדובר בצורך שלהם שאני אכנס
6 לתמונה לערוך את ההסכם עבורם, עבור שניהם, לא עבור --- ולא עבור ---. כשאני
7 ישבתי והסברתי סעיף סעיף הכל היה ברור.
- 8 לשאלת ביהמ"ש, האם וידאת עם הצדדים שהם מבינים שאת מייצגת את שניהם. לא
9 נאמר משהו ישיר בצורה כזאת 'האם אתם מבינים שאני מייצגת את שניכם?' אבל באופן
10 שבו הדברים נערכו במקרה כזה ולאחר ששני הצדדים חתמו על יפוי כח ואחרי שישבנו
11 והסברתי סעיף סעיף אני חושבת שלי היה ברור. משהו באופן ישיר כאמור שגבירתי
12 שואלת אני לא חושבת שנאמר משהו כזה.
- 13 לשאלת ביהמ"ש, האם קיבלת הערות מהצדדים להסכם ששלחת להם במייל? אני יכולה
14 לבדוק במייל. אני כן רואה שמהו אחד שונה אז כנראה שכן היו הערות. אתמול כשעברתי
15 על זה לקראת הדיון, ראיתי שבסעיף 7 ג' להסכם הסכימו על סכום של 80,000 ₪ כתשלום
16 לטובת --- מצד --- ובתכתובת הפנימית שלי הסכום שהם קבעו אז לפני שנחתם ההסכם,
17 עמד על 100,000 ₪ בשני תשלומים של 50,000 ₪ אז אני מניחה שהתקבלו הערות.
- 18 לשאלת ביהמ"ש, אין לי את התיעוד של ההערות. אני לא שומרת מיילים בתיק...
- 19 ש. היתה לך תחושה בזמן שנחתם ההסכם שמישהו כופה על הצד השני לחתום על
20 ההסכם הזה?
- 21 ת. לגמרי לא ואני גם אגיד יותר מזה, שכשאני יושבת עם בני זוג ואני מזהה איזה סוג
22 של היסוס אני תמיד אומרת שאני מעדיפה שהם יילכו יתייעצו לפני שהם
23 חותמים. אני לא אוהבת סיטואציה כזו להחתים על הסכמים שאין מאחוריהם
24 מאה אחוז של הבנה.
- 25 ש. היתה לך תחושה שמישהו מהצדדים לא מבין באמת על מה הוא חותם?
26 ת. התשובה היא לא. כמו שאמרתי אני עוברת על כל סעיפי ההסכם ומסבירה.
27 מתעוררות שאלות תוך כדי שעוברים על כל הסכם ומקבלים הסברים ולכן אני לא
28 חושבת שמישהו מהם לא ידע על מה הוא חותם....
- 29 לשאלת ביהמ"ש, האם את יודעת מהן הנסיבות בתיק הזה שהובילו ליותר? הם לא
30 שיתפו אותי, הם הגיעו עם משנה סדורה. הטייטה הראשונית...
- 31 זה לא היה הסכם גישור, הם לא פנו אלי כמגשרת. הם באו רק שאנסח. הדפים של
32 הפגישה הראשונה מונחים בפני וכמו שאמרתי למעט נושא התשלום על הבית שאני רואה
33 ששונה ממאה אלף לשמונים אלף ונושא המזונות שהיתה דרישה קצת יותר גבוהה ובסופו
34 של דבר ההסכם נחתם בדיוק לפי העקרונות שהם הגיעו איתם אלי.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-11-7749 ק' נ' ק'

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33

לאור האמור, אני דוחה טענות התובע בדבר טעות והטעיה כמקימות עילה לביטול הסכם הגירושין. יחד עם זאת אומר כי עדותה של עו"ד --- חיזקה את התרשמותי כי הנתבעת הייתה הרוח החיה, המוציאה והמביאה בכל הנוגע להסכם הגירושין. מעדותה של עו"ד --- ברור כי לא התנהל הליך גישור בהנחייתה, הצדדים לא ניהלו תהליך של משא ומתן בתיווכה, אלא הגיעו עם שורת הסכמות. הסכמות שכבר קבעתי לגביהן כי התקבלו תחת עושה וניצול ולא מבחירה חופשית של התובע.

סוף דבר:

31. בחרתי לסיים בחלק מעדות התובע אשר יש בו כדי להדגיש לטעמי את המסקנה כי יש לבטל את הסכם הגירושין מחמת ניצול מצבו הנפשי של התובע מבלי שהבין את השלכות חתימתו על ההסכם עד תום לאור המצב שהיה שרוי בו, למען עתיד ראוי יותר עבורו ועבור ילדיו. ראו עדותו בעמ' 25 לפרוטוקול:

”ש. מה אתה רוצה לקבל בתביעה שלך?

ת. אני רוצה לקבל את האבהות שלי. אני רוצה להיות אבא שמגדל את ילדיו גם. כדי לגדל ילדים אתה צריך יכולת כלכלית מינימלית. גם היום אני עושה הרבה, אבל מרגיש שזה טיפה בים. אני מרגיש שאני עושה את זה תחת דוחק ולחץ וזה מאוד קשה. אני בסך הכל רוצה, אני חושב שאם הגברת לא היתה עושה את המעשה שעשתה והיינו יושבים ומדברים על גירושין אני חושב שהיה הסכם יותר שיווינו לטובת הילדים ואני חושב שיכולנו לגדל אותם יותר טוב ביחד.”

32. לאור כל האמור אני מורה על ביטול הסכם הגירושין מיום 26.1.16. דמי המזונות שנקבעו בהסכם הגירושין, יעמדו בתוקפם למשך 60 יום מהיום או עד להחלטה אחרת שתיתן על ידי ביהמ"ש במסגרת הליך מתאים, או עד להסכמות חדשות אליהן יגיעו הצדדים. בית המשפט מקווה כי הצדדים ישכילו לנהל הדברות ויגיעו להבנות בעזרת באי כוחם. עד למנת לא להסלים את מערכת היחסים ומתוך תקווה שהצדדים יגיעו להסכם מכבד והוגן איני עושה צו להוצאות.

המזכירות תמציא פסק הדין לצדדים ותסגור התיק.

ניתן היום, י"ט ניסן תשע"ט, 24 אפריל 2019, בהעדר הצדדים.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-11-7749-ק' נ' ק'

שלי אייזנברג, שופטת, סגנית הנשיא

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7

הלהימים סגורות